

Красько В.О.

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Навчально наукового інституту

Науковий керівник: Шанскова Т.І.

доктор педагогічних наук, доцент,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ

Розвиток критичного мислення вважається однією з основних компетентностей сучасного школяра. Особливо важливо формувати ці навички на початкових етапах навчання, коли у дітей закладаються базові уміння логічного мислення, аналізу інформації, порівняння різних підходів та формування обґрунтованих висновків. Викладання математики із застосуванням інтерактивних технологій дозволяє активізувати пізнавальну діяльність учнів, заохочує їх до дискусій, спільного вирішення проблем та творчих завдань, що підвищує інтерес і мотивацію до навчання [1].

Критичне мислення можна визначити як здатність школяра аналізувати інформацію, робити висновки та перевіряти достовірність отриманих даних. Дослідження свідчать, що його розвиток на заняттях з математики слугує необхідною основою для підготовки учнів до самостійного та творчого навчання [1]. Використання цифрових дидактичних ігор допомагає закріплювати математичні знання та формує навички логічного мислення і оцінювання правильності рішень. Інтерактивне навчання, яке включає рольові ігри, дискусії та групову роботу, сприяє розвитку аналітичних здібностей учнів і мотивує до активного залучення в навчальний процес. Поєднання цифрових технологій у освітній процес дає змогу поєднувати традиційні методи з інтерактивними підходами, що сприяє формуванню навичок критичного мислення в початкових класах. Регулярне використання інтерактивних методів допомагає учням усвідомлювати власні помилки та аргументовано обґрунтовувати свої висновки. Наукові дані підтверджують ефективність таких технологій [2].

У процесі викладання математики розвиток критичного мислення може забезпечуватися через забезпечити завдання з помилками, які учні самостійно виявляють і виправляють, створення власних правил для класифікації математичних об'єктів, а також застосування інтерактивних вправ на дошках чи комп'ютерах із використанням спеціалізованих освітніх програм та платформ [4]. Такі методи сприяють формуванню логічного мислення, аналізу та оцінки правильності рішень, а також розвитку навичок аргументації й обґрунтування власних висновків. Інтерактивні підходи стимулюють активну пізнавальну діяльність учнів, сприяють підвищенню цікавості і мотивації до навчання, одночасно розвиваючи когнітивні й аналітичні компетентності.

Однією з ефективних технологій розвитку учнів початкових класів є технологія «Навчання у співпраці». Її доцільно застосовувати під час вивчення теми «Розв'язування текстових задач» у 2–4 класах. Учні об'єднуються у малі групи та отримують спільне завдання: проаналізувати умову задачі, визначити відомі й невідомі величини, обрати спосіб розв'язання та пояснити свій вибір. У процесі обговорення діти висловлюють різні варіанти розв'язання, аргументують власну думку, ставлять запитання одне одному, що сприяє формуванню навичок аналізу, порівняння та обґрунтування висновків.

Наприклад, під час роботи над задачею на знаходження невідомого доданка учні можуть отримати варіанти розв'язань із помилками та спільно визначити, у чому полягає неточність. Такий підхід розвиває здатність критично оцінювати інформацію, перевірити правильність обчислень і робити аргументовані висновки. Систематичне використання технології навчання у співпраці на уроках математики підвищує пізнавальну активність молодших школярів і сприяє усвідомленому засвоєнню навчального матеріалу.

Інтерактивні технології сприяють ефективному формуванню критичного мислення учнів початкових класів. Використання дискусій, групових завдань, ігор і цифрових інструментів підвищує мотивацію та активізує пізнавальну діяльність дітей. Поєднання різноманітних інтерактивних методів і систематичний аналіз їхнього впливу на розвиток мислення забезпечує максимальну ефективність. Застосування таких технологій на уроках математики сприяє розвитку аналітичних умінь, здатності робити обґрунтовані висновки та підвищує рівень критичного мислення учнів початкової школи [3].

Список використаних джерел:

1. Демченко Н. Розвиток критичного мислення в учнів початкових класів на уроках математики. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» НДУ імені Миколи Гоголя*. 2022. С. 38–45.
2. Лисевич О., Павлик О., Бондар К. Інтеграція цифрових технологій у освітній процес для формування критичного мислення учнів початкової школи. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2025. № 1(15). С. 45–52.
3. Компаній О. Розвиток критичного мислення у школярів початкових класів: з досвіду роботи. *Вісник Національного університету Чернігівський колегіум імені Т. Г. Шевченка*. 2023. С. 82.
4. Рудницька Н. Ю. Формування критичного мислення учнів початкових класів на уроках математики в умовах становлення нової української школи. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених ДДПУ імені Івана Франка*. Дрогобич : ДДПУ імені І. Франка, 2025. № 83. С. 274–280.